

Länsstyrelsen
Värmland

BILDANDE AV NATURRESERVATET RACKSTADSKOGEN I ARVIKA KOMMUN

Information om dokumentet

Detta är en digitalt tillgänglighetsanpassad webbversion av beslut som är daterat den 20 april 2020. Det godkända originaldokumentet finns arkiverat i vårt digitala ärendesystem och har diarienummer 511-7217-2011.

Avsändare är Länsstyrelsen Värmland.

Beslut

Områdesskydd

Länsstyrelsen förklarar markerat område som naturreservat, se bilaga 1. Beslutet meddelas med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda markområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatets namn är Naturreservatet Rackstadskogen.

Föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar om nedanstående föreskrifter för att tillgodose syftet med naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som annars gäller i författningar är det i reservatet förbjudet att

1. avverka eller på annat sätt skada träd och buskar samt ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
2. utföra mekanisk markbearbetning,

3. tippa eller anordna upplag,
4. anlägga ledning,
5. utföra markavvattnande åtgärd,
6. rensa befintliga diken,
7. uppföra byggnad, annan anläggning eller anordning,
8. använda kalk, gödsel, växtnäringsämnen eller bekämpningsmedel,
9. framföra motordrivet fordon,

Utan tillstånd från länsstyrelsen är det också förbjudet att

10. inplantera djur och växter,

Undantag

A-föreskrifterna gäller inte för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren anlitar, vid genomförande av de åtgärder som framgår under B och som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

A-föreskrifterna gäller inte heller vid normalt underhåll av befintlig elledning och ledningsgatan eller vid normalt underhåll och nyttjande av befintlig bilväg och parkeringsyta.

A 1. gäller inte kvistning eller röjning av sly upp till sju cm diameter i marknivå för underhåll av jaktpass.

A 9. gäller inte terrängskoter eller motorredskap som behövs för uttransport av större vilt (älg, hjort, björn, vildsvin) från området enligt terrängkörningsförordningen (1978:594 1§), i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske så att skador på mark och vegetation inte uppkommer. Skada definieras här som bestående längre än en växtsäsong.

A 1. och A 9. gäller inte vid underhåll av markerad led som är markerad på karta i bilaga 2 eller fällning av döda träd eller andra riskträd som kan falla över markerad led eller på platser där besökare rör sig, under förutsättning att den döda veden lämnas kvar i reservatet.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla

Ägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla följande inom de områden som är markerade i bilaga 2 (om inte annat anges i punkten)

1. röjning och utmärkning av reservatets yttergränser,
2. uppsättande av informationstavlor,
3. utmärkning och underhåll av vandringsleder,
4. undersökningar av mark, vegetation och organismer i miljöövervaknings- och uppföljningssyfte i hela reservatet,
5. anläggande och underhåll av parkeringsplats,
6. fällning av träd som bedöms utgöra en risk för besökare, i hela reservatet.
7. åtgärder i syfte att motverka skador som orsakas av invasiva arter i hela reservatet.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Utöver vad som annars gäller i författningar är det i reservatet förbjudet att

1. avverka eller på annat sätt skada träd och buskar samt ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
2. samla in ryggradslösa djur, mossor, lavar och vedsvampar,
3. framföra motordrivet fordon,
4. tippa eller anordna upplag.

Undantag

C-föreskrifterna gäller inte för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren anlitar, vid genomförande av de åtgärder som framgår under B och som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

C 3. gäller inte på befintlig bilväg och parkering.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, se bilaga 3. Beslutet meddelas med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken med mera

Förvaltare av naturreservatet

Länsstyrelsen är förvaltare av naturreservatet.

Skälen för beslutet

Beskrivning av området och redogörelse för bakgrunden i ärendet

Rackstadskogen ligger öster om sjön Racken i Arvika kommun. Området är 28,3 hektar stort och består av en sydvästlig sluttning med inslag av branter och lodytor. Terrängen är bitvis blockig och det förekommer inslag av hållmarker. I de lägre delarna finns näringsrik granskog av lågörtstyp med lång skoglig kontinuitet och högre upp i sluttningen övergår skogen i tallskog med gamla tallöverståndare. I granskogen finns många hotade och ovanliga marksvampar, troligen en följd av grönstenspåverkan. Det finns även inslag av lövrik granskog kring en bäck i områdets östra del samt några mindre partier med utvecklingsmark.

Reservatsområdet omgärdar en fastighet som ägs av en orienteringsklubb. Klubben är aktiv i området och sköter befintliga ledsystem och tar ansvar för riskträd m.m. Området är ett välbesökt utflyktsmål för vardagsmotionärer och genom skogen löper leder som ingår i ett större ledsystem. Från högsta punkten i reservatet ser man ut över sjön Racken och bygderna kring sjön. Området kring Racken har stor kulturhistorisk betydelse bland annat genom den grupp konstnärer, som kring sekelskiftet 1900 slog sig ned här. Genom området rinner Hartjärnsbäcken som avvattnar Hartjärnet och mynnar i Racken. Hartjärnet används för fritidsfiske och regnbåge är utsatt i sjön.

Naturvärdena vid Jössestugan uppmärksammades i samband med att Skogsstyrelsen utförde en fältkontroll av en avverkningsanmälan. Uppgifterna om området skickades vidare till länsstyrelsen. Kontakt togs därefter med markägaren och ett område avgränsades som förslag till naturreservat. Markåtkomsten har lösts genom intrångsersättning.

Rackstadskogen utgör ett från naturvårdssynpunkt mycket värdefullt skogsområde med inslag av näringsrik granskog av lågörtstyp med rik marksvampsflora och tallskog med äldre överståndare. Området hyser en stor mångfald av växt- och djurarter som är knutna till dessa miljöer. Det är också utpekad i den regionala skogsstrategin som värdetrakt för lövblandad barrskog och trakt för triviallövskog. Granskog med hög bonitet är också en prioriterad skogstyp enligt den nationella strategin. Alla skogsbruksåtgärder utgör hot mot områdets naturvärden. Området har även höga värden kopplade till friluftslivet.

Syftet med reservatet

Syftet med Naturreservatet Rackstadskogen är att bevara biologisk mångfald, värdefull näringsrik granskog av lågörtstyp och tallskogar. Områdets naturskogar och andra ingående naturtyper, med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. I syftet ingår även att tillgodose behovet av områden för friluftslivet och gynna besökarnas upplevelser av områdets naturvärden.

Syftet ska uppnås genom att skogsmark och övriga naturtyper får utvecklas fritt genom intern dynamik. För att områdets värden ska bestå, ska området undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att områdets naturvärden skadas. Vissa åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv. Leder ska ha en kanaliseringseffekt i syfte att erhålla långsiktig samexistens mellan friluftsliv och biologisk mångfald.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar länsstyrelsen om föreskrifter. Stödet för att utfärda föreskrifter finns i 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken när det gäller de s.k. A-föreskrifter och i 6 § samma kapitel för de s.k. B-föreskrifterna. Att länsstyrelsen kan besluta om s.k. C-föreskrifter regleras i 7 kap. 30 § miljöbalken jämförd med 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

A-föreskrifterna reglerar de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet.

B-föreskrifterna reglerar de intrång som ägare och innehavare av särskild rätt måste tåla för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

C-föreskrifterna reglerar rätten att färdas och vistas inom naturreservatet liksom ordningen i övrigt. Denna typ av ordningsföreskrifter får utfärdas om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Beslutade C-föreskrifter gäller omedelbart, även om de överklagas.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön.

Samlad bedömning

De grundläggande förutsättningarna för att förklara området som naturreservat är uppfyllda. Reservatsbildningen är förenlig med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna och med den för området gällande kommunala översiktsplanen. Ingen kommunal detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen finns som berör området. Inskränkningar i enskilda rätt att använda mark eller vatten går inte längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. Reservatet ska därför inrättas och de föreskrifter gälla som framgår av beslutet.

Genom beslutet undantas 28,1 hektar skyddsvärd produktiv skogsmark från skogsproduktion och ges ett långsiktigt skydd. Bildandet bidrar därmed till att uppfylla miljö kvalitetsmålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Upplýsningar

Beslutet kungörs i Värmlands läns författningssamling samt i ortstidning.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifterna i detta beslut om det finns särskilda skäl och är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen (1979:429) ska inte tillämpas om det som sägs där strider mot föreskrifter för naturreservatet.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan mot staten hos mark- och miljödomstolen inom ett år från det att beslutet vunnit laga kraft. Om så inte sker går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 4.

Landshövding Georg Andrén har fattat beslut i detta ärende.

Naturvårdshandläggare Linda Stöberg har varit föredragande. I den slutliga handläggningen medverkade också länsråd Johan Blom, verksamhetschef Torben Ericson, verksamhetschef Bengt Falemo, enhetschef Linda Sundström och länsjurist Ulrika Forsman.

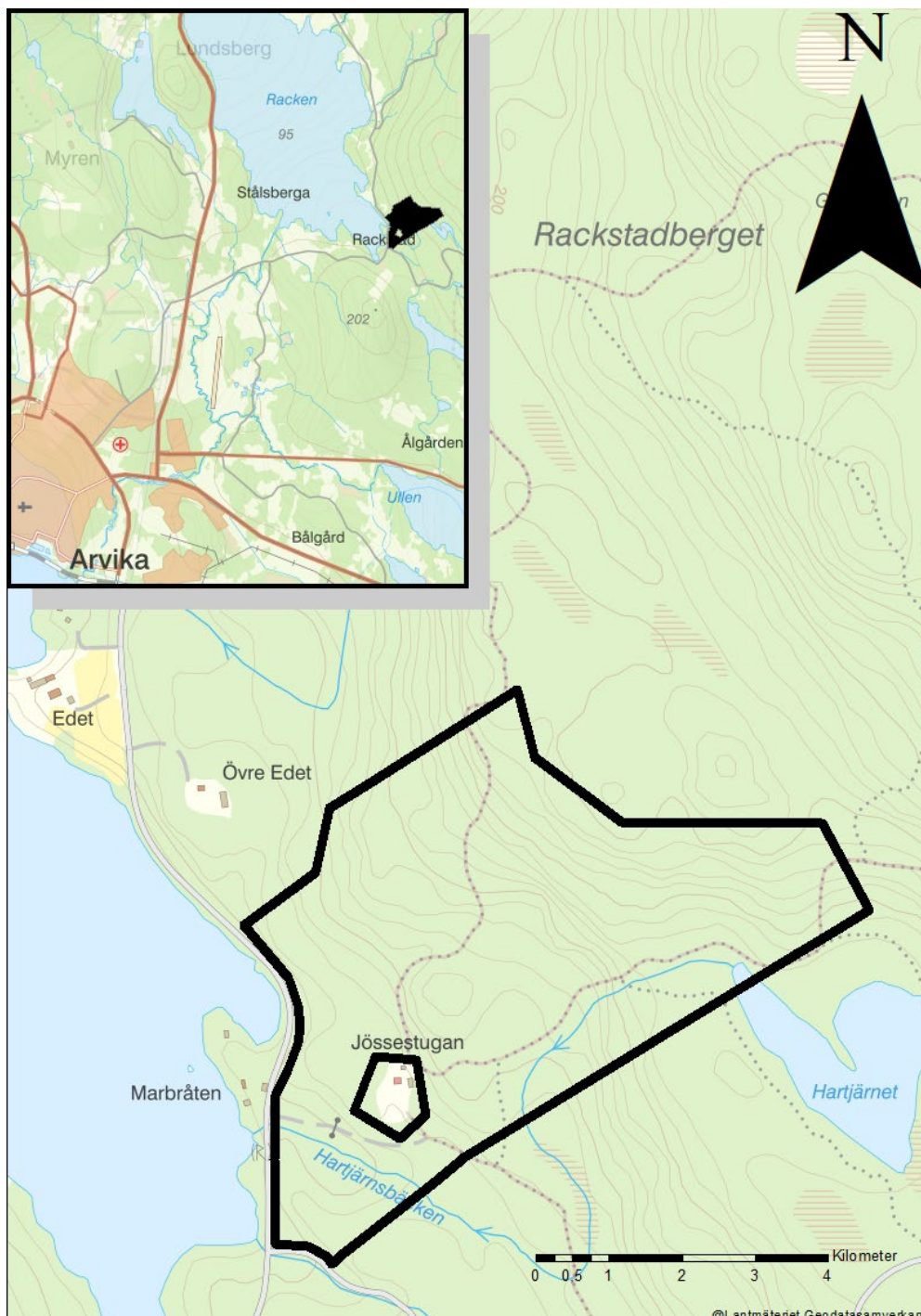
Bilagor till beslutet:

1. Beslutskarta
2. Föreskriftskarta
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar

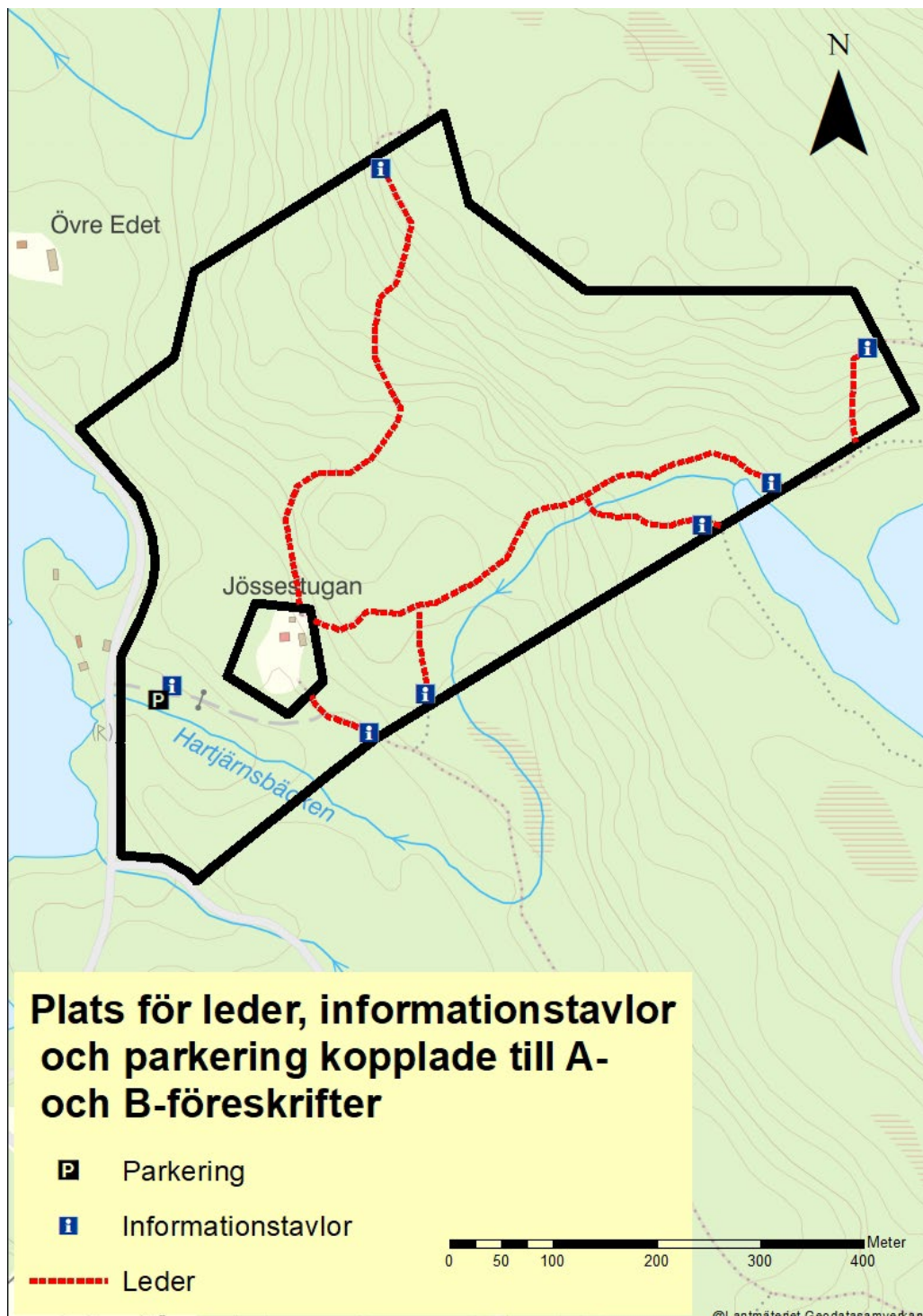
Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post varmland@lansstyrelsen.se, postadress
Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad, eller ring vår växel 010-
224 70 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/varmland.

Beslutskarta för Naturreservatet Rackstadskogen (heldragen svart linje)

Föreskriftskarta för Naturreservatet Rackstadskogen (heldragen svart linje)

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET RACKSTADSKOGEN

Syftet med naturreservatet

Syftet med Naturreservatet Rackstadskogen är att bevara biologisk mångfald, värdefull näringsrik granskog av lågörtstyp och tallskogar. Områdets naturskogar och andra ingående naturtyper, med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. I syftet ingår även att tillgodose behovet av områden för friluftslivet och gynna besökarnas upplevelser av områdets naturvärden.

Syftet ska uppnås genom att skogsmark och övriga naturtyper får utvecklas fritt genom intern dynamik. För att områdets värden ska bestå, ska området undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att områdets naturvärden skadas. Vissa åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv. Leder ska ha en kanaliseringseffekt i syfte att erhålla långsiktig samexistens mellan friluftsliv och biologisk mångfald.

Prioriterade bevarandevärden

- Näringsrik granskog av lågörtstyp
- Tallskog med gamla överståndare
- Hotade marksvampar kopplade till näringsrik granskog.

Administrativa data

3.1 Naturreservat

Objektnamn	Rackstadskogen
NVRnummer	2046734
Kommun	Arvika
Areal	28,3 hektar
Fastighetsanknutna rättigheter som reservatet berör	Rackstad GA:3 Rackenvägens Samfällighetsförening Serv 1 17-ARJ-935.2 Servitut väg
Markslag och naturtyper* (hektar):	
Skogsmark	28,2 hektar
Produktiv skogsmark	28,1 hektar
Tallskog	7,3 hektar
Granskog	9,2 hektar
Barrblandskog	4,7 hektar
Lövblandad barrskog	5,1 hektar
Triviallövskog	1,8 hektar
Impediment	0,1 hektar
Sjöar och vattendrag	0,1 hektar
Summa	28,3 hektar

*arealer för markslag och naturtyper baseras på KNAS. Summan är en summering av de ingående delområdenas avrundade arealer. Avrundningen kan innebära att den sammanlagda KNAS-arealen inte är den samma som reservatets totala areal.

Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Idag är markanvändningen skogsbruk, men historiskt så har marken även använts för kolning och det finns rester av äldre torpbebyggelse med stenrösen och jordkällare i närheten. Genom området löper flera leder, bland annat Sotar-Blixtleden, som uppkallats efter en kringvandrande historieberättare och sotare som bott i trakten.

Beskrivning av området

Biologi

Området har höga biologiska värden, främst kopplade till den näringsrika granskogen av lågörtstyp samt till tallskogen med äldre

överståndare. Särskilt värdefulla strukturer är äldre grova träd samt döda träd, både stående och liggande, i olika stadier av nedbrytning.

Intressanta arter funna i området

Området utgör en mycket lämplig miljö för arter knutna till näringsrik granskog på basisk mark. Följande naturvårdsarter har påträffats (hotkategori enligt Artdatabankens rödlista 2015 inom parentes där NT = nära hotad och VU = sårbar):

Brödtaggsvamp (VU), grangräticka (VU), porslinsblå spindling (VU), gul taggsvamp (NT) och tretåig hackspett (NT).

Kultur

Från högsta punkten i reservatet ser man ut över sjön Racken och bygderna kring sjön. Området kring Racken har stor kulturhistorisk betydelse bland annat genom den grupp konstnärer, Rackenkolonisterna, som kring sekelskiftet 1900 slog sig ned i trakten. Sjön Racken är vida känd för sin blå färg som inspirerat konstnärer till bl.a. glasyren Rackenblått.

Det finns följande registrerade kulturhistoriska lämningar inom området, en överbyggd torpgrund, en gammal väg mot sjön med stenrösen på var sida, en jordkällare, två kolbottnar och en kojgrund.

Friluftsliv

Området har stor betydelse för friluftslivet. Reservatsområdet omsluter ett område som ägs av en orienteringsklubb. Genom området löper flera leder, som är del av ett större ledsystem. Reservatets östra kant berörs av Hartjärnet som används av fritidsfiskare.

Skötselområden

Reservatet består i de lägre liggande delarna av näringsrik granskog och högre upp av en sluttning med tallskog med 200 år gamla tallöverståndare.

Området har delats upp i två skötselområden, där skogen utgör ett eget skötselområde och friluftsliv utgör ett annat. Båda skötselområdena omfattar hela reservatet.

Skötselområde 1: Skog 28,2 hektar

Granskogen har hög bonitet och höga naturvärden kopplade till marksvampar. Skogen är grov och är cirka 100-120 år. Skogen börjar utveckla naturskogskaraktär med spridda döda träd och grova lågor. I vissa delar finns inslag av asp och klibbal. Fältskiktet varierar från blåbärsris med vanliga skogsmossor till lågörtstyp med blåsippa, harsyra och förekomst av mörk husmossa. Mörk husmossa indikerar att det finns lång skoglig kontinuitet. Granskogen har en mycket stor potential att snabbt utveckla fler naturvärden allteftersom mängden grov död ved ökar.

Längs den södra gränsen rinner Hartjärnsbäcken. Hartjärnet är sänkt och bäcken har grävts ur i sitt övre lopp och till cirka 100 meter från Hartjärnet. Nordväst om tjärnet var det troligen en gransumpskog kring bäcken innan urgrävningen.

Den nordöstra delen av området består av talldominerad och lövblandad skog med ett 200-årigt övre tallsikt.

Bevarandemål

Skogen börjar utveckla naturskogsvärden som gamla träd, grova träd samt stående och liggande död ved. Området bör fortsätta att utvecklas mot naturskog, med hög andel gamla och döda träd i olika stadier av nedbrytning.

Naturliga processer som stormfällning, insektsangrepp och nyetablering av träd ska fortgå ostört. Området ska utgöra god livsmiljö för hotade och missgynnade arter som är naturliga för naturtyperna.

Åtgärder

Området lämnas för fri utveckling.

Skötselområde 2: Friluftsliv

Området är idag ett populärt besöksmål då reservatet omsluter Jössestugan som ägs av och används av en orienteringsklubb. Många vandrare och cyklister använder lederna som går genom reservatet. Lederna sköts inte av länsstyrelsen.

Bevarandemål

Området ska vara tillgängligt för allmänheten. Det ska vara möjligt att ta sig fram till reservatets parkering med bil, samt finnas plats att parkera. De befintliga lederna genom reservatet ska vara skyltade och ha specifik information i representativa delar.

Åtgärder

Vid parkering och där leder kommer in i området ska det finnas informationstavlor som upplyser om reservatet. Parkeringsplatsen ska göras i ordning så att det finns plats för minst sex bilar.

Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Prioritet	Skötselområde
Istandsättning av reservatet		
Markering av reservatsgräns	1	
Informationstavlor	1	2
Anläggningar för friluftslivet		
Anläggning av parkeringsplats	1	2

Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur.

Uppföljning av skötselåtgärder

Genomförda skötselåtgärder ska följas upp. Redovisning av genomförd åtgärd ska ange vad som gjorts i vilket område och tidsåtgången.

Genomförd dokumentation

En del av området har dokumenterats i samband med Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering 1998. Hela området har dokumenterats vid olika tillfällen ute i fält av personal från länsstyrelsen.